

NVNQVAM ad tue dignitatis tholum ausu fuissem accedere, (Cardinalis Illustrissime) nisi me sagax & provida cuiusdam avis solertia ad id efficiendum incitasset, quæ cæcutiones & malè conformatos pullos micantibus solis radijs exponit, ut benigni luminis impulsu eorum acies perficiatur & luci sustinenda paulatim assuescat. Itaque cum ingenij mei rudes ac præproperos fetus excludere, atque in conspectu Doctissimorum virorum dare mihi proposuissem ad tuæ purpuree splendorem confugi, cuius accessu & aspectu quidquid inconcinni aut impoliti subesset, leporem quandam ac venustatem hauriret. At quo nomine quoniam consilio dignitatis tuæ insignia & nobilissimi me prospæcia stëmata huicæ tabellæ præsfigere audeam: eo scilicet quo dithleæ olim dimicaturi erant sibi secundis ausibus præliorū exitus cederet, tutelæ alicuius Genij salutarem dexteram implorabant. Quamobrem cum in arenâ essem de censuris quamprimum tuo nomini & omni pugnam istam umbratilem atque literariam commisi, ut armis tuis tanquam Aiacis clypeo reclus, palestre discrimen feliciter aggrededer: si aspiraris omniata & tua sum: tuis iadudum aris nostrum nomen, imò fortunæ & vitam consecravimus, cunctumque ipsam sub auspicijs parentis mei & cognomines non ita pridem meruerint, ac tam gloriose ex cuiusmodi certaminibus te duce emergerint, si in stat propitij numinis acceperis, si conatus meos grato animo acciperis, nunquam eos irritos fore confidam & abundè mihi satisfactum existimabo, si hoc exiguè perpetui obsequij monumento benevolentie nonnihil & gratiæ fuerim apud te consecutus. Vale.

QVÆSTIO MEDICA; QVOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBVS

MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS II. MENSIS IANVARIJ,
MAGISTRO PHILIPPO HARDVINO de S. Iacques DOCTORE MEDICO MODERATORE.

661.

Suntne distinctæ facultates in viventibus?

QUONIAM ONT ON alia in subiecto sunt, alia minime: illorum sola cum quantitate qualitas reapse existit, ad quam pertinet actio; cuius generis non magis est sanitas, pulchritudo, quam temperamentum & morbus: horum sine illis nulla est actio, sine quibus tamen actio nulla fit, nulla mutatio, quamvis raro ut patet in morbo, sed inferiora à superioribus audium mutantur, hæc ab intelligentijs, omnia à Deo *ἐκ τοῦ θεοῦ*, qui solus *παντοκράτωρ* & *παντογνῶστης* nec his nec illis indiget. Vnde nihil in vniuerso simplex, nihil vnum: *ἑστὸς* forma per qualitarum actiones, materia prima per secundam dignoscitur, quæ connubio iunctæ stabili corpora constituunt, suisque dotibus ornant: materia, quantitate, figura & qualitatibus secundis: forma, cælorum quidem; luce, motu: elementorum; qualitatibus primis: mixtorum; suis facultatibus.

ACCIDENTIA viventis insunt, vel ratione materiæ, vel formæ, vel vtriusque simul: materiæ iam enumerata ab ea separari posse existimadum est, quæ licet actionem edere nequeant, eam tamen lædere possunt. Hinc morbi numeri, figuræ, magnitudinis, asperitatis & leuitatis, proindeque materiæ morbi haud reiiciendi. Formæ solius animæ rationali competunt intellectus & voluntas quæ *τῷ ὄντι* ab ea distinctæ facultates cum morbo non afficiantur, fictitios totius substantiæ morbos non admittit: ab utraque verò dependent ceteræ facultates, quarum subiectum si formam vel materiam ais, nego: si *τὸ σῶμα* negas, aio.

QUÆ quidem omnia qui accidentis *ἑστὰς* nouerit à subiecto *τῷ ὄντι* facile distinguet, cum à forma vna maximèque simplici, qualis est anima, nō possint genere diuersæ functiones proximè dimanare, ut sunt vegetantes, sentientes & rationales, quæ ab anima varijs facultatibus instructæ prodeunt. Etenim facultas causa est à qua procedit actio, non temperies, non corpus, non sanitas: pro illius igitur varietate variæ sunt facultates. Ideo inter naturales nutrix & auctrix non distinguuntur, procreatrix contra: inter ministras concoctrix & expultrix, attractrix & retentrix nusquam à quibus non dissident fecerens, distribuens, agglutinans & appetens.

VITALIS sub vegetante meritò continetur, vitalis enim & naturalis perfectione tantum differunt, hæc sanguinis & spirituum ex sanguine genitorum est author. Illa in corde potissimum viget à quo in alias partes non influit, cui subserviunt *σπληνὶ* cordi & arterijs insita & *ἀνασπαστική*, cui *τὸ ψυχρὸν τῶ φρενὶ* coniunctum est. Sentiens quinque sensus externos complectitur, tactum terreum animalibus summè necessariū, gustum aqueum, olfactum *ἐν τρεῖσιν*, auditum æthereum & visum igneum, quorum omnium dolor est, non sensu nec eiusdem actione definiendus. Internum, phantasiam (quæ cum sensu cōmuni & memoria vnum & idem est) appetitus sociam, cuius *φρενὶ* in corde, concupiscibilis in hepate residet, qui potentiā loco motuum excitant & impellant. Intelligens denique vnicum cōprehendit intellectum & voluntatem: apage *γελαστικὴν* & *διαλεπτικὴν* facultates ab alijs non dissidentes.

ENIMVERO illa quorum alterum sine altero existere potest ex rei natura diuersa sunt. Facultas *φύσιν* in plantis sola reperitur, generatrice carente mulæ: attractrice eaque officiali pollent venæ mesaraicæ, corticis, intestina expultrix. Sentiens in brutis est absque rationali, huius tactus solus infectis inest, in talpa sensus omnes præter visum. Quibusdam *ἡ δὲ ζωὴ καὶ ἀσώφρων* natua est. Horum multa non mouentur, plurima non respirant, nulla intelligunt. Aliquando sola læditur phantasia, aliquando intellectus in consensum trahitur. Per somnū vtraque libera est, sensus omnes quasi vinculo circumsepti, & morbis diuerso tempore facultatum etiam eidem parti inhaerentium gestiones impediri certum est.

Ergo sunt distinctæ facultates in viventibus.

108

Proponebat Lutetiæ CLAVDIVS SEGVYN Parisinus, Anno R. S. H. M. D. CXXV.

DOMINI DOCTORES DISPUTATVRI.

M. LAZARVS PENA.
M. IACOBVS COVSINOT. P. R.
M. PETRVS DE BEAVRAINS.

M. IOANNES TEXIER.
M. ROBERTVS TVLVOE.
M. ANTONIVS LE RAT.

M. IOANNES MAVNOIR.
M. CLAVDIVS GERVAIS.
M. PHILIPP. HARDVIN de S. Iacques. M. R. & A. M.